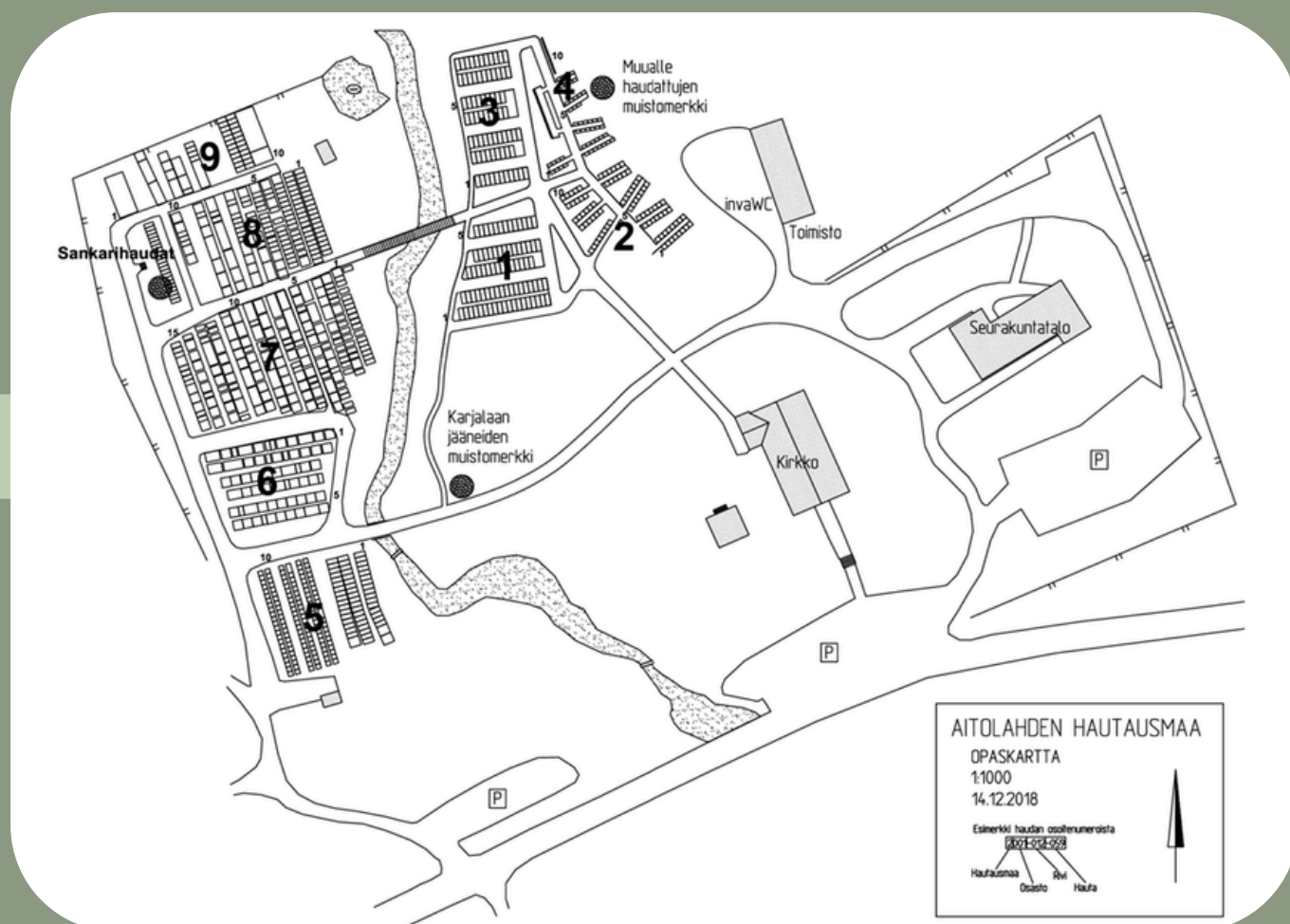

Aitolahden hautausmaalle haudattuja

Koonneet:
Terhi Riekkola
Juha Ruokonen
2025

Osoite: Aitoniementie 268, Tampere

 TAMPEREEN
SEURAKUNTAYHTYMÄ
SUOMEN EV.LUT. KIRKKO

Sisällysluettelo

- 3 Sankarihaudat
- 4 Ruokosen sukuhauta-alue
- 5 Juho Hoppu (1871-1939), Kaarlo (Kalle) Utukka (1895-1967) Ida Utukka (os. Wilkman) (1901-1980)
- 6 Hugo Valdemar Peukunen (1903-1933), Fanny Amanda Peukunen (os. Vilkmán) (1903-1983), Pekka Salonen (1938-2024)
- 7 Emil Keso (1852-1936), Amanda Keso (os. Hakkari) (1853-1933), Paavo Keso (1895-1966), Alina (Alli) Keso (Hakkari) (1902-1989)
- 8 Emil Keso (1884-1972), Irja Keso (os. Alhovuori) (1903-1998), Pihkalan sukuhaudat
- 9 Kivekkään sukuhaudat, Anselm Vilen (1865-1945)
- 10 Juho Kantell (Mylly-Jussi) (1861-1926), Hanna Kantell (1866-1929)
- 11 Kaarlo Heikki Koivisto (1873-1937), Juho Olavi (Olli) Koivisto (1913-1975), Maija Vilen (1863-1931), Heikki Emil Sirén (1875-1944), Ida Maria Sirén (1871-1962)
- 12 Kalle Lindell (1866-1942), Tauno Linjakoski (1907-1984), Hilja Linjakoski (1912-1977), Juuse Leppänen (ent. Mäenpää) (1861-1945), Amalia Leppänen (os. Lähdensivu) (1867-1946)
- 13 Anni Kouru (1919-1937), Matti Korpi (1935-2002), August Lehtinen (1860-1939)
- 14 Kivikurun suvun haudat
- 15 Kalle Koivula (1889-1982), Arvo Koivula (1920-2015), Emil Kupi (1867-1940), Iida Kupi (os. Marttila) (1877-1964)
- 16 Eero Rikala (1904-1975), Lempi Rikala (os. Martti) (1912-1970), Kanttori Johan Edvard Haapasalo (1871-1934)
- 17 Kirkkoherra rovasti Mauri Hiidenheimo (1904-1980), Kirkkoherra Lars Hugo Sandelin (1860-1933)
- 18 Kanttori Juho Jarva (1907-1981), Elli Jarva, Kirkkoherra Juhani Päätaalo (1930-2012)
- 19 Olga Sång (Sonki) (1863-1948), Taavi Raami (1891-1951), Hilma Raami (1892-1978), Aune Raami (1929-2016)
- 20 Emil Pärnänen (1901-1985), Aino Pärnänen (os. Peuhkurinen) (1900-1992), Leevi Pärnänen (1934-2015), Sylvi Pärnänen (os. Saarilahti) (1933-2017), Leevin veli Esa Kalevi (1935-1946), Korven sukuhauta
- 21 Kalle Nikkilä (1873-1950), Matilda Nikkilä (1879-1970), Meeri (1907-1992), Tuulikki (1905-1997), Kalle Eemil Kivikkö (1899-1955), Martta Matilda Kivikkö (1897-1978)
- 22 Lampun tytärten hauta, Oskari Lampu (1884-1959), Alma Lampu (1888-1946)
- 23 Frans Kivelä (1874-1950), Lydia Kivelä (os. Ruokonen) (1886-1950), Ossi Kivelä (1912-1994), Sulo Kupi (1884-1955), Eufrosyne Kupi (os. Terävä) (1878-1965)
- 24 Toivo (Topi) Lahti (1925-1993), Uuno Niemi (1898-1967), Olga Niemi (1907-1967)

- 25 Anna Rinne (1882-1958), Kustaa Leppänen (1898-1976), Hulda Leppänen (1891-1985), Ermo Leppänen (1926-2022), Maija-Liisa Leppänen (1925-2020)
- 26 Edvard Niemi (1878-1958), Elsa Niemi (os. Mikkola) (1876-1963), Niilo Niemi (1911-1979), Hilma Aleksandra Niemi (os. Nattari) (1919-1971), Eino Niemi (1906-1993), Kustaa Kiikkinen (1894-1978), Maija Kiikkinen (os. Viitasalo) (1904-1981)
- 27 Junkkari Lauri Johannes (1902-1964), Junkkari Anna Regina Elisabet ”Liisa” (os. Laitinen) (1900-1976)
Tuomolan suvun haudat
- 28 Nattari, Eero Einola (1897-1959), Ilma Einola (1904-1984)
- 29 Reino Leppänen (1910-1972), Aino Leppänen (os. Tamminen) (1905-1991), Lauri Koiranen (1921-1972)
Aili Koiranen (1921-2005)
- 30 Matti Pärnänen (1904-1995), Helli Pärnänen (os. Peuhkurinen) (1916-1997), Väinö Revonniemi (1903-1969), Signe Revonniemi (1900-1981), Eero Kaunismaa (1905-1980), Aino Kaunismaa (1912-1996)
- 31 Veikko Ylinen (1924-1976), Ilmari Edvard Honkakumpu (1900-1976), Kaarlo ”Kalle” Koivunen (1897-1989), Martta Koivunen (1896-1975)
- 32 Eero Kivelä (1908-1992), Aili Maria (Maija) Kivelä (os. Purra) (1911-1976)
Kauko Järvenpää (1936-1976), Helena Järvenpää (os. Leppänen) (1938-2018)
- 33 Kaarlo Junkkari (1906-1995), Alli Junkkari (os. Vehmas) (1906-1984), Matti Junkkari (1940-2015)
- 34 Linda Maria Koiranen (1906-1984), Lea Pohjala (os. Koiranen) (1935-2016), Paavo Pohjala (1937-2012)
- 35 Kaarlo Vehviläinen (1925-1994), Elvi Vehviläinen (os. Kurttio) (1927-1983)
Elvi Virtanen (os. Takaviita) (1927-1989)
- 36 Lauri Johannes Tolvanen (1910-1990), Kyllikki Tolvanen (os. Repo) (1913-1999), Martta Laitinen (1906-1990)
- 37 Aarne Raami (1917-1993), Helvi Raami (1921-2009), Mikko Raami (1981-2020), Tiina Raami (1957-2019)
- 38 Jaakko Metsäpuro (1912-1998), Aino Metsäpuro (os. Siltanen) (1909-2003), Vilho Benjamin Tiikko (1917-2009), Maria Helena (os. Järvinen) (1929-2021)
- 39 Liisa Revonniemi (os. Utukka) (1933-2019), Karjalaan jääneiden vainajien muistokivi
- 40 Tiikonojan mylly

Haudan numero selvennys

1-2-3

1: alue tai lohko (esim. kortteli 1)

2: rivi (esim. rivi 2)

3: paikka rivissä (esim. hautapaikka 3 rivissä 2)

Sankarihaudat

Sankarihaudassa lepää 22 aitolahtelaista sankarivainajaa.

Heistä kolme kuoli talvisodassa ja 19 jatkosodassa. Upseereita sankarivainajissa on kaksi.

Sankarivainajien muistomerkin paljastustilaisuus pidettiin sunnuntaina 13.7.1947 syystuulisen sään vallitessa. Kirkkoyleisöä oli runsaasti läsnä tilaisuudessa, joka aloitettiin välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen. Kanttori Jarvan johtama sekakuoro lauloi Kuulan ”Jos minne kuljen” ja Kuusiston ”Suomalaisen rukouksen”. Kirkkoherra Hiidenheimo selosti patsaan hankintavaiheita. Lopuksi sankarivainajien muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella, kirkonkellojen soitolla, kuoron laulamalla Klemetin sävellyksellä ”Oi kallis Suomenmaa”, runonlausunnalla sekä seppeleenlaskulla. Lopuksi laulettiin yhteisesti ”Jumala ompe linnamme”.

Sankarihaudan muistomerkki on Yrjö Ekblomin suunnittelema. Se tilattiin Suomen Graniitti Oy:ltä ja on tehty Kurun mustasta graniitista.

Ruokosen sukuhauta-alue

Käytävän vieressä olevassa vanhimmassa haudassa lepäävät Kustaa Ruukonen vanhempi (1852-1931) ja hänen puolisonsa Lydia Ruukonen (os. Lampu) (1854-1924).

Kustaa Ruukonen vanhempi oli Ruukosen talon isäntänä 40 vuoden ajan vuosina 1871-1911. Lydia Ruukonen oli ensimmäinen sukuhauta-alueen haudattu henkilö. Lydia laskettiin haudan lepoon sunnuntaina 3. helmikuuta 1924, yli neljä vuotta ennen kirkon valmistumista. Lydia oli samana päivänä haudatun opettaja Kustaa Ferdinand Koskisen ohella ensimmäinen Aitolahden hautausmaalle haudattu henkilö.

Kustaa ja Lydia Ruukosen kanssa samassa haudassa lepää heidän vuonna 1955 kuollut tyttärensä Hanna Ruukonen, joka eli naimattomana ja reuman runtelemana koko elämänsä Ruukosen tilalla. Kustaan ja Lydian oikealla puolella lepäävät heidän poikansa Kustaa Ruukonen nuorempi (1884-1976) sekä hänen vaimonsa Ida Ruukonen (os. Ahtiainen) (1893-1980).

Kustaa ja Ida lahjoittivat vasta perustetulle Aitolahden seurakunnalle hautausmaan tontin vuonna 1923. Luovutuksen yhteydessä he edellyttivät noin aarin suuruisen alueen Ruukosen tilan puoleisesta kulmasta jäävän sukuhauta-alueeksi.

Kustaa Ruukonen oli yksi keskeisistä henkilöistä vaikuttamassa Aitolahden kunnan ja seurakunnan perustamiseen. Isänsä tavoin Kustaa oli Ruukosen tilan isäntänä 40 vuoden ajan vuosina 1911-1951. Kustaa Ruukonen oli erittäin aktiivinen henkilö Aitolahden kunnan ja seurakunnan luottamustoimissa varsinkin kunnan ja seurakunnan alkuaikoina. Kustaa oli myös hyvin aktiivinen urheilumies erityisesti suojeluskuntajärjestön piirissä lajeinaan erityisesti ammunta ja ampumahiihto. Kustaa oli innokas kalamies ja Hirvenniemen kalastuskunnan lupien valvoja. Kustaan Ida-vaimo oli kotoisin Vuoksen rannoilta Jääskestä, sittemmin luovutetusta Karjalasta, jossa hän tapasi Kustaan yhdellä Kustaan lukuisista kilpailumatkoista. He avioituivat helmikuussa 1923, jonka jälkeen Ida muutti Aitolahdelle.

Muut sukuhauta-alueen haudat ovat Kustaan ja Idan lasten ja heidän puolisoitensa hautoja. Kustaan ja Idan oikealla puolella on vuonna 2001 pois siirtyneen Matti Ruukosen viimeinen leposija. Rivin viimeisenä on vuonna 2008 edesmenneiden Hannu Ruukosen ja hänen puolisonsa Erna Ruukosen (os. Tolvanen) sekä heidän vuonna 2018 edesmenneen poikansa Ari Ruukosen hauta. Rivistön vastakkaisella puolella sankarihaudan puolelta alkaen lepää Ruukosen tilan viimeinen isäntä, 97-vuotiaana vuonna 2021 kuollut Timo Ruukonen. Timo oli isänsä lailla kalastaja ja Hirvenniemen kalastuskunnan lupien valvoja. Timon vasemmalla puolella on hänen sisarensa, vuonna 2019 edesmenneen Kaisa Ruukosen viimeinen leposija. Kaisan vasemmalle puolella haudassa lepäävät vuonna 2015 pois siirtynyt Ulla Knuutila (os. Ruukonen) ja hänen vuonna 2018

9-1-1

kuollut miehensä Matti Knuutila. Heidän hautansa vasemmalla puolella lepäävät vuonna 2021 pois siirtynyt Pertti Ruukonen ja hänen vaimonsa, vuonna 2023 edesmennyt Marjatta Ruukonen (os. Mäntylä). Ruukonen on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

Juho Hoppu (1871-1939)

Juho Hoppu asui perheineen Aitolahden Hirvenniemessä Tiikon tilalla myytyään 1910-luvun alussa ostamansa Aitoniemen tilan, josta Hopun aikana kehittyi maanviljelyksen ja karjanhoidon harjoittelutila. Myöhemmin hän muutti Ojalan pientilalle.

Juho Hoppu oli merkittävässä roolissa Aitolahdenkunnan, seurakunnan perustamisessa.

Hän toimi lukuisissa luottamustehtävissä Aitolahden kunnassa, mm. kunnanvaltuustossa ja useissa lautakunnissa sekä kirkkoneuvostossa. Juho Hoppu kuului Hurman koulun johtokuntaan yhdessä vaimonsa Martta Hopun kanssa. Hän oli myös aktiivinen jäsen Aitolahden suojeluskunnassa. Juho Hoppu tunnettiin vaatimattomana, avuliaana ja rehtinä miehenä. Juho Hopun isännöimä Aitoniemi on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, joka alun perin kuului Takahuhtiin ja jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

9-2-1

Kaarlo (Kalle) Utukka (1895-1967)

Ida Utukka (os. Wilkman) (1901-1980)

Kaarlo Utukka oli Aitolahden Palonkylässä sijaitsevan Utukan tilan isäntä. Ida oli tullut Utukan tilalle piiiaksi, myöhemmin meni naimisiin Kaaron kanssa ja tuli tilan emännäksi. Kalle Utukka oli mukana mm. Aitolahden kunnan hallinnossa ja Aitolahden Maataloustuottajien paikallisyhdistyksessä.

Jussi Utukka oli heidän lapsensa. Hän kuoli pudottuaan Utukan navetan vintiltä. Utukan tila on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

9-2-6

Hugo Valdemar Peukunen (1903-1933)

Fanny Amanda Peukunen (os. Vilkman) (1903-1983)

Hugo Peukunen oli Aitolahden suojeluskunnan paikallispäällikkö 1930-luvun alussa. Hän saavutti useita palkintosijoja suojeluskuntajärjestön kilpailuissa mm. hiihtoammunnassa ja murtomaahiihdossa. Hänen vaimonsa Fanny oli Ida Utukan sisar. Fanny omisti parturi-kampaamon Armonkalliolla. Peukunen on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

9-2-11

Pekka Salonen (1938-2024)

Tähän hautaan on aiemmin haudattu Pekka Salosen isovanhemmat, vanhemmat ja veli. Pekka syntyi Aitolahden Nurmissa perheen neljäntenä lapsena, kaiken kaikkiaan sisaruksia syntyi kymmenen. Hän aloitti kansakoulun Sorilassa, mutta muutti sitten kasvattilapseksi tätinsä luo Varkauteen.

Aitolahdelle Pekka palasi oman perheensä kanssa 1968. Pekka oli innokas urheilija. Hänen nimissään oli Moukarinheiton Suomen ennätys 63,76 metriä, vuonna 1964.

Myöhemmin pallo osui koriin opettajien joukkueessa ja lukuisat talviset hiihtokilometrit karttuivat niin Pirkan-hiihdoissa kuin koululatuja avaten. Mehiläistarhausta ja hunajan tuotantoa Pekka harjoitti Aitolahdella yli 40 vuotta. Kalastus yhdessä vaimonsa Inkerin kanssa oli mieleinen harrastus Savossa Haukivedellä ja kotivesillä Näsijärvellä. Pekka kannusti esimerkillään niin omia kolmea lastaan kuin oppilaitaan liikunnan pariin, etsimään ja oppimaan aina uutta ja katsomaan maailmaa ja sen tarjoamia mahdollisuuksia avoimin silmin sekä toimimaan oikein ja tekemään aina parhaansa. Opettajana Pekka toimi ensin Harjun koulussa ja sitten Sorilan koulun johtajaopettajana v. 1977-98.

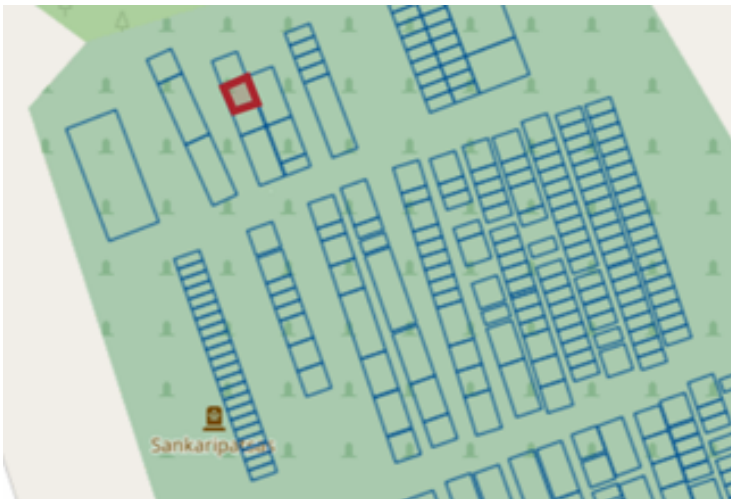
9-3-5

Emil Keso (1852-1936)

Amanda Keso (os. Hakkari) (1853-1933)

Emil Keso oli Lempäälän Ussan talon poika. Hän osti Keson asumattoman tilan Aitolahden Hirvenniemestä vuonna 1875. Nykyinen rakennus on vuodelta 1885. Se toimii nykyään Hirvenniemen kylätalona.

Keso on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

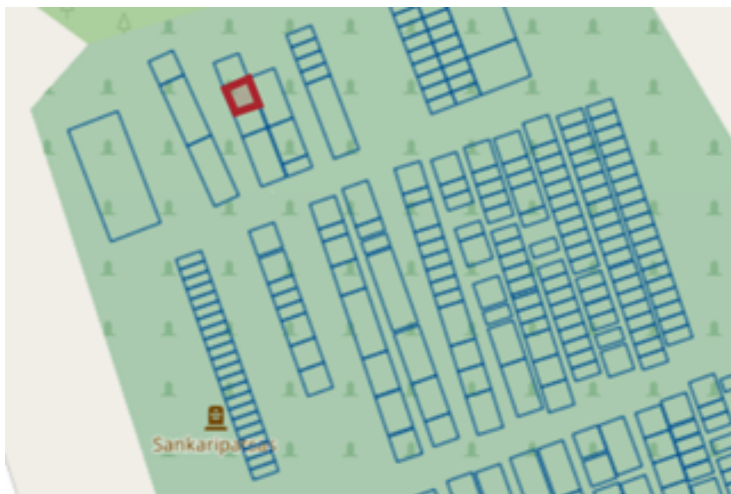

9-3-7

Paavo Keso (1895-1966)

Alina (Alli) Keso (Hakkari) (1902-1989)

Paavo Keso oli Keson tilan isäntänä isänsä Emilin jälkeen. Hän myi tilan vanhemmalle veljelleen Emil Kesolle vuonna 1931 ja muutti viereiseen Kettulaan. Paavo Keso oli aktiivinen urheilumies ja suojeluskuntalainen sekä mukana mm. Aitolahden kunnan hallinnossa sekä Aitolahden Telefoonyhtiön ja Aitolahden sähköyhtiön hallinnossa.

9-3-7

Emil Keso (1884-1972)

Irja Keso (os. Alhovuori) (1903-1998)

Emil teki elämäntyönsä diplomi-insinöörinä ja lämpöopin lehtorina Polyteknillisessä opistossa (vuodesta 1908 Teknillinen Korkeakoulu). Hän oli Keson talon viimeisin isäntä.

9-4-2

Pihkalan sukuhaudat

Professori Rurik Jonatan Pihkala (1885–1973), Laalahden tilan isäntä, oli yksi Aitolahden kunnan ja seurakunnan perustajista. Rurik ja hänen puolisonsa Ella Matilda Pihkala (1885–1973, os. Laalahti) lohkoivat 1920-luvulla tilan maista tontin ja lahjoittivat sen Aitolahden kirkkoa varten.

Laalahden tilaa lähes 60 vuoden ajan isännöineiden Rurik ja Ella Pihkalan hauta on rivin ensimmäisenä, suurten kuusten alla. Heidän vieressään lepää Ella Pihkalan nuorempi sisar Saima Katariina Laalahti (1894–1969) ja seuraavana Ellan ja Saiman äiti Fanny Laalahti (1866–1931), Laalahden ratsutilan vanhaemäntä. Ylihoitajatar Helmi Maria Gummerus (1872–1952) oli Rurik Pihkalan vanhempi sisar.

1900-luvun alussa suomalaisuusliikkeen vuosina Gummeruksen sisarusparven nuorimmat veljet Martti, Rurik ja Lauri suomensivat nimensä Pihkalaksi, vanhimmat sisarukset säilyttivät sukunimenään Gummeruksen. Helmin kanssa samaan hautakiveen merkitty Arvo Ismael Gummerus (1914–1940) oli Rurikin ja Helmin veljenpoika. Hän kaatui Summassa talvisodan toiseksi viimeisellä viikolla. Arvo Gummerus lepää Aitolahden sankarihaudassa. Rivin päässä on Rurikin ja Helmin nuorimman veljen perheen kaksi hautakiveä. Lauri Pihkala (1888–1981) oli urheilumies ja kirjailija, suomalaisen pesäpallon ”isä”, joka tunnettiin laajasti myös nimimerkillä Tahko. Hänen perheensä vietti Laalahdessa Rurikin ja Ellan luona paljon aikaa, sen vuoksi Lauri ja hänen vaimonsa Rauna Elisabet (1888–1978) halusivat leposijansa tänne. Lauri Pihkalan poika Otto Lauri (1920–1940) kuoli ylioppilaskeväänään aivokalvontulehdukseen. Vanhempiansa vierellä lepää myös perheen tytär, arkkitehti Paula Marketta Pihkala (1918–1997). Toisessa rivissä on maisteri Risto Antero Pihkala (1909–2002), Rurik ja Ella Pihkalan ainoa poika. Kiveen on kirjoitettu Riston toiveesta myös hänen puolisonsa Eine Sofian (1904–1966, os. Oksanen) nimi, mutta Einen varsinainen hautapaikka on Helsingissä. Riston vieressä lepää hänen poikansa, agronomi Markku Jaakko Antero Pihkala (1939–2024), joka toimi Laalahden tilan isäntänä Rurikin jälkeen, vuosina 1965–2004. Laalahti on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

Kivekkään sukuhaudat

9-6-1

Kovapää on vuoden 1540 kantatila Nurmissa. Nykyinen Kivekkään omistajasuku on hallinnut tilaa 1800-luvun puolivälistä lähtien. Tila on toiminut myös kestikievarina. Nykyisen omistajasuvun maanviljelijöitä tilalla olivat ensin Aukusti Kovapää ja hänen vaimonsa Matilda (os. Kierikka), joiden haudat ovat Messukylän hautausmaalla.

Aukustin poika Ilmari jatkoi tilanpitoa vaimonsa Siirin (os. Hyvärinen) kanssa. Heidän sukunimensä oli Kivekäs. Seuraava maanviljelijä oli Ilmarin poika Pentti Kivekäs vaimonsa Ainon (os. Mäkelä) kanssa. Aukustin jälkeläisten haudat ovat Aitolahdessa. Siiri Kivekäs toimi myös opettajana Sorilan koulussa ja Ilmari Kivekäs oli talonhoidon lisäksi myös kunnan esimies ja holhouslautakunnan puheenjohtaja. Kivekkään sukuhautaan on myös haudattu Ilmarin toinen poika Martti Kivekäs ja hänen vaimonsa Kirsti (os. Salonen).

Erillisen puuristin juureen on haudattu Martti ja Kirsti Kivekkään pojanpoika Seppo Kivekäs. Hautausmaan maapohja oli melko märkää savimaata ja maatilat huolehtivat hiekan ajosta hautausmaalle talvikelillä. Hiekkaa ajettiin hevosilla Kangasalan rajan kupeesta Seiväskorvesta. Nykyisin Kovapään talossa asuu Pentin ja Ainon poika Aarno Kivekäs. Kovapää on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

Anselm Vilen (1865-1945)

8-2-14

Keson mäellä Lampulle menevän tien haarassa oli vähäinen tupa, joka oli Anselm Vilenin koti.

Anselm syntyi vuonna 1865

Ruokosella Ruovedeltä tulleen piika Maria Vilenin poikana.

Aikanaan Anselm ilmestyi Keson kirjoihin ja toimi taloissa korjaus-

rakentajana, halonhakkaajana ja ojankaivajana. Hän oli myös Ruokosella paljon käytetty urakkamies. Anselmin mökki oli myös korttiringin kokoontumispaikka. Anselm Vilenin hautapaikka 8-2-14 on tiedossa, mutta hautaristi on hävinnyt.

Juho Kantell (Mylly-Jussi) (1861-1926)

8-3-3

Hanna Kantell (1866-1929)

8-4-9

Ennen Aitolahden kirkon rakentamista kalliolla oli Laalahden Myllylä-torppa. 1800-luvun lopulla torppa ja mylly vuokrattiin Teiskosta muuttaneelle Juho Kantellille ja hänen Hanna-vaimolleen. Juhon pääasiallinen toimeentulo tuli pärehöylästä, koska Tiikonojan myllyn toiminta-aika oli vain runsas pari viikkoa vuodessa.

Mylly lopetettiin vuonna 1916 ja Mylly-Jussi perheineen muutti muualle Hirvenniemeen palstatilalliseksi. Mylly-Jussin poika Kustaa osti vuonna 1925 Kiikkisen lohotun kantatilan ja muutti nimensä vuonna 1935 Kiikkiseksi.

Kiikkisen päärakennuksesta tehtiin 1920-luvulla uuden seurakunnan pappila ja ranta palstoitettiin huvilatonteiksi. Kustaa Kantell osallistui vuonna 1928 Aitolahden muiden talojen tavoin kirkon rakentamiseen. Kiikkisen talon manttaalilukuun perustuva osuus oli 6 ilmaista hevostyöpäivää. Kustaa Kiikkisen veli Kalle Kantell muutti nimensä Kiviköksi ja rakensi Klasilan kylään itselleen mäkituvan. Jussin hautaristiä ei enää ole hänen haudallaan paikalla 8-3-3. Hannan hautaristi on edelleen hänen eri rivillä olevalla haudallaan 8-4-9. Hannan (Johanna) nimi näkyy hyvin.

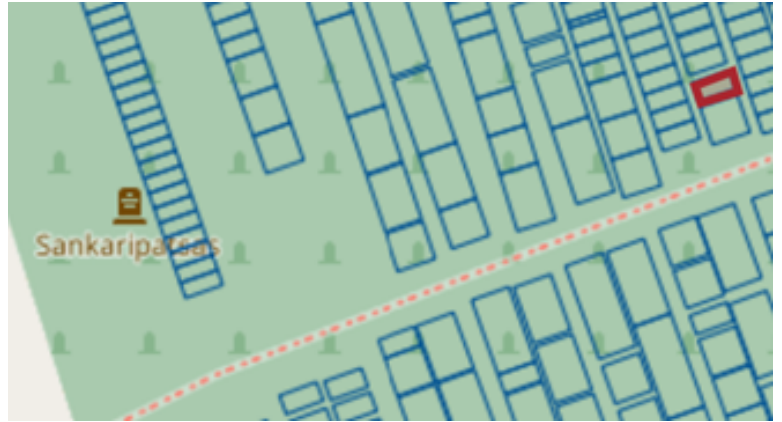

Kaarlo Heikki Koivisto (1873-1937)

Juho Olavi (Olli) Koivisto (1913-1975)

Sabina Koivisto (1879-1940)

Kaarlo Koivisto asui perheineen Klingendahlilla rannassa kallion päällä pienessä punaisessa hirsimökissä. Heillä oli iso perhe. Myöhemmin ”Olli” asui Junkkarin talon pirtissä auttaen talon töissä. Hän oli menettänyt sodassa varpaat toisesta jalasta astuessaan miinaan. Silti hän sinnikkäästi teki maanviljelystöitä talossa vielä isännän kuoltua yli kymmenen vuotta, aina kuolemaansa asti. Kaarlon vaimo Sabina Koivisto on haudattu toiselle riville. Sabina oli kotoisin Oriveden pappilan Utelin torpasta

8-3-17

Maija Vilen (1863-1931)

Maijastiina Vilen oli Anselm Vilenin vaimo. He olivat Keson talon palstatilallisia.

8-5-6

Heikki Emil Sirén (1875-1944)

Ida Maria Sirén (1871-1962)

Heikki Emil Sirén ja hänen vaimonsa Ida viljelivät tilaansa Aitolahden Palon kylässä. Heikki Sirén oli Utukalla renkinä, sen jälkeen Kortejärvellä Hatanpään torpassa torpparina. Lex Kallion torpparivapautuksen jälkeen hän pääsi isännäksi Palon kylän Turveluoman tilalle. Vaimo Ida oli kotoisin Sääksmäeltä. Siren oli 1920- ja 1930-lukujen taitteessa jäsenenä mm. Aitolahden verotus- ja taksoituslautakunnissa sekä tielautakunnassa. Hän toimi myös Aitolahden Maamiesseurassa.

8-5-18

Kalle Lindell (1866-1942)

Kalle Lindell tuli 12-vuotiaana Hirvenniemeen sedälleen suutarin oppiin ja toimi suutarina Aitolahdella. Kalle Lindell oli jäsenenä Aitolahden ensimmäisessä kunnanvaltuustossa. Hän toimi myös Aitolahden Työväenyhdistyksen puheenjohtajina.

8-7-8

Tauno Linjakoski (1907-1984)

Hilja Linjakoski (1912-1977)

Tauno Linjakoski oli Kalle Lindellin poika. Hän toimi kauppiana vaimonsa Hiljan kanssa Hirvenniemessä vuodesta 1944 vuoteen 1969. Tauno Linjakoski oli myös edustajana Aitolahden kunnanvaltuustossa 1940-1960 -luvuilla. Isänsä tavoin Tauno Linjakoski toimi myös Aitolahden Työväenyhdistyksen puheenjohtajana.

8-7-8

Juuse Leppänen(ent. Mäenpää)(1861-1945)

Amalia Leppänen(os. Lahdensivu)(1867-1946)

Juuse on tullut Teiskosta ja Amalia Orivedeltä palkolliseksi Aitolahden taloihin Marttilaan, Kulkkaalle, Rekolaan ja Laalahteen. Myöhemmin he olivat Laalahden Aholan torpparipari, joka perusti Amalian saamalla perintörahoilla ja ahkeruudellaan Nurmin Leppäsen. He saivat 13 omaa lasta ja kasvattivat tyttärensä 2 tytärtä.

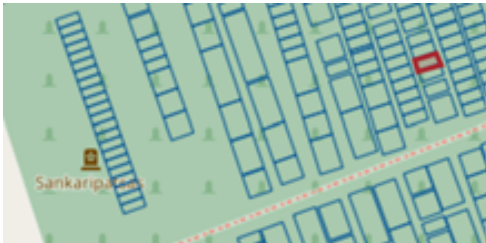

8-7-17

Anni Kouru (1919-1937)

Anni Kouru syntyi Venjoella Inkerissä 27.2.1919. Hän hukkuu 17.1.1937 Näsijärveen Kaupinojan ja Hirvenniemen välille matkatessaan iltapimeällä potkukelkalla vanhempiensa luota Aitolahdesta takaisin Tampereelle. Anni oli toimessa Tampereella Tirkkosen liikkeessä. Hän kävi myös Kangasalan Yhteiskoulua.

8-3-15

Matti Korpi (1935-2002)

Matti Korpi (1935-2002) syntyi Väinö ja Elsa Korven kuopukseksi. Agrologi Korpi oli työuransa sekä maatalouskone- että autokaupan palveluksessa Tampereella ja Helsingissä. Kaiken vapaa-aikansa hän vietti perheineen Aitolahdella, jossa kesämökkielämä jatkuu jo neljännessä polvessa. Hän harrasti aktiivisesti metsästystä, metsänhoitoa ja ruuanlaittoa. Vaimo Kaisa löytyi Hattulasta. Heillä kaksi tytärtä, heillä molemmilla kaksi tytärtä ja heillä yhteensä seitsemän lasta.

8-8-4

August Lehtinen (1860-1939)

Korven vouti August Lehtinen oli Korven tilan työntekijänä koko elämänsä ja on haudattu tähän hautaan jo vuonna 1939.

8-8-4

Kivikurun suvun haudat

Eino ja Auli Rantala tulivat Hurman koulun opettajiksi 1930-luvulla. Siellä he jatkoivat eläkkeelle siirtymiseensä ja koulun lopettamiseen kuntaliitoksessa saakka. Koulu siirtyi osaksi Tampereen koululaitosta. Eino Rantala toimi Aitolahden kirkonisännöitsijänä vuodesta 1939 alkaen. Eino oli kotoisin Pohjanmaalta. Auli oli aitolahtelaisia. Hänen vanhempiansa Kustaa Ferdinand Koskisen ja Hanna Armida Koskisen hauta on samassa rivissä. Lempääläläissyntyinen K.F. Koskinen oli Sorilan koulun ensimmäinen opettaja ja Hanna – Lampun talon tyttäriä – koulun käsityöopettaja. Heidän lapsensa vaihtoivat sukunimensä Kivikuruksi.

Kustaa Ferdinand Koskinen oli Lydia Ruokosen ohella ensimmäinen Aitolahden hautausmaalle haudattu henkilö. Lapsista vanhempiansa hautaan on haudattu Mirja, joka toimi ylihoitajana Kaupin sairaalassa, sekä Hanni ja hänen miehensä Esko Haapa. Esko oli teologian apulaisprofessori Helsingin yliopistossa. Vilma-sisar oli naimisissa Turun Klassillisen Lyseon rehtori Heikki Haavion kanssa. Hänen hautansa on Turussa. Sorilasta Kivikurun perhe muutti Hirviniementielle.

Kivikurun sisarusarjaan kuului kolme veljestä. Reino kaatui suojeluskuntaharjoitukseen liittyneessä onnettomuudessa vuoden 1918 ensimmäisinä päivinä, Unto lepää sankarivainajien joukossa. Arton hauta on perhehaudan vieressä. Arto Kivikuru oli upseeriarvoltaan komentaja ja johti jatkosodan aikana Suomen sukellusvenelaivastoa. Hän oli nuorena meriupseerina mukana useilla Suomen Joutsenen purjehduksilla eri puolilla maailmaa. Aitolahteen häntä sitoi myöhäisvuosiin saakka hirvenmetsästysharrastus.

Kalle Koivula (1889-1982)

Arvo Koivula (1920-2015)

Koivulat olivat Mikkolan tilan seppiä, jotka tekivät sepän töitä maanviljelyn ohessa. Kalle Koivula oli Aitolahden kunnanvaltuutettu ainakin vuodesta 1925 alkaen ja oli kirkkovaltuusmiehenä. Kalle Koivula kuului myös Sorilan kansakoulun johtokuntaan. Hän muutti Aitolahdelta Teiskoon Kämenniemen Mikkolaan vuonna 1936.

8-9-9

Emil Kupi (1867-1940)

Iida Kupi (os. Marttila) (1877-1964)

Kupin tila on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

8-9-14

Eero Rikala (1904-1975)

Lempi Rikala (os. Martti) (1912-1970)

Eero ja Lempi Rikala isännöivät Kokin tilaa Aitolahden Nurmissa 1930-luvun lopulta vuoteen 1970, jolloin viljelyä jatkoi jo pitkään maatilan töitä tehnyt poika Juhani Rikala yhdessä vaimonsa Sinikka Rikalan kanssa.

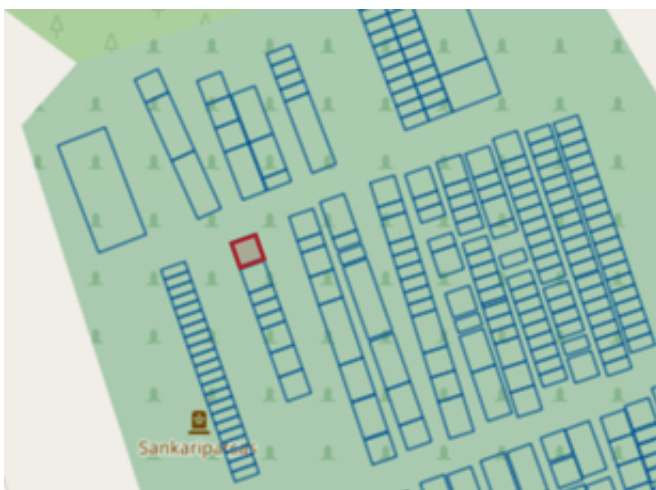
Muut tähän hautaan haudatut ovat Eero ja Lempi Rikalan lapsia. Lempi Martti, myöhemmin Rikala, työskenteli Aitolahden Telefooni Oy:n keskuksenhoitajana 1930-luvun puolivälissä ennen avioitumistaan. Keskus sijaitsi aivan hautausmaan vieressä. Eero Rikalan isännöimä Kokki on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

8-9-17

Kanttori Johan Edvard Haapasalo (1871-1934)

Johan Edvard Haapasalo syntyi Helsingissä vuonna 1871. Kanttori-urkuriksi hän valmistui Turussa 1893. Toimittuaan vt. urkurina Turussa, Messukylässä, Tampereella ja Kylmäkoskella hän oli 1.5.1926 alkaen Aitolahden seurakunnan ensimmäisenä kanttori-urkurina. Haapasalo oli innokas kuoromies. Hän hoiti myös Pohjois-Hämeen Tietopuolisen Karjanhoitokoulun laulunopettajan toimea.

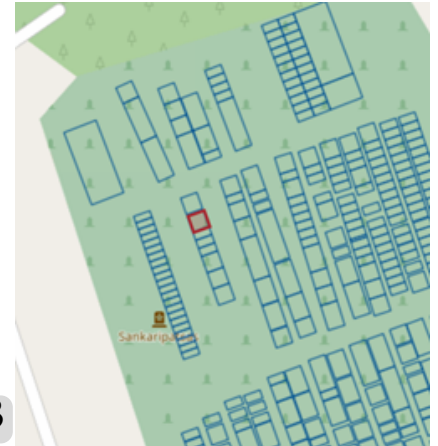
8-10-1

Kirkkoherra, rovasti Mauri Hiidenheimo (1904-1980)

Mauri Hiidenheimo oli Aitolahden kirkkoherrana Sandelinin seuraaja. Hän tuli Aitolahdelle suhteellisen nuorena ja eli siellä perheensä kanssa eläkkeelle siirtymiseensä 1.6.1969 asti.

Hiidenheimo asui perheineen Aitolahden vanhassa pappilassa. Mauri Hiidenheimosta on mainittu, että hän oli vakaa mies, joka liikkui ahkerasti katsomassa sairaita ja yksinäisiä. Talvella hän liikkui suksilla, kesällä polkupyörällä.

8-10-3

Kirkkoherra Lars Hugo Sandelin (1860-1933)

Aitolahden ensimmäinen kirkkoherra oli teologian tohtori Lars Hugo Sandelin. Hän oli syntynyt Lohtajalla vuonna 1860. Ennen Aitolahdelle tuloaan Sandelin toimi yli 30 vuoden ajan opettajana mm. Viipurissa, Porissa ja Tampereella.

Aitolahden kirkkoherran toimea hän hoiti vuodesta 1924 alkaen aluksi opettajan toimensa ohella. Vakinaiseksi Aitolahden seurakunnan ensimmäiseksi kirkkoherraksi hänet nimitettiin vuonna 1929. Hän muutti asumaan Aitolahden vanhaan pappilaan Kiikkisensalmentielle. Sandelin kiersi ahkerasti seurakunnassa ja piti hartaustilaisuuksien yhteydessä raamatunselityksiä.

Sandelin saavutti kaikkien aitolahtelaisien suosion. Hänestä on mainittu, että hän vuosittain avusti avokätisesti pitäjän vähävaraisia.

8-10-8

Olga Sång (Sonki) (1863-1948)

Olga asui miehensä Juhon kanssa Aitolahden Hirvenniemessä puhelinkeskuksen länsipuolella olleessa mäkituvassa. He viljelivät pientä peltosarkaa ja niittyä sekä tekivät päivätöitä kylän taloissa. Parhaimmillaan heillä oli kaksi lehmää ja hevonen.

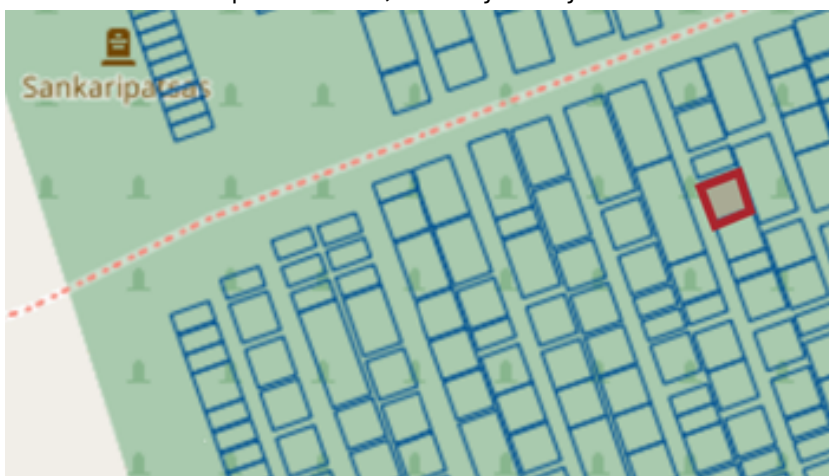
7-1-3

Taavi Raami (1891-1951)

Hilma Raami (1892-1978)

Aune Raami (1929-2016)

Taavi ja Hilma Raamin lisäksi hautaan on haudattu heidän tyttärensä Aune Raami. Raamit olivat Karjalan evakkoja Kaukolan Koverilan kylästä. Talvisodan jälkeen he joutuivat lähtemään ensimmäisen kerran Kaukolasta. Aitolahdelle Raamit tulivat jatkosodan jälkeen vuonna 1947. Taavi oli ostanut Ojalan tilan Laalahden kylästä. Mukana tulivat lapset Aune ja Aarne ja hänen vaimonsa Helvi sekä heidän lapset Urho, Esko ja Seija.

7-5-6

Emil Pärnänen (1901-1985)

Aino Pärnänen (os. Peuhkurinen) (1900-1992)

Leevi Pärnänen (1934-2015)

Sylvi Pärnänen (os. Saarilahti) (1933-2017)

Leevin veli Esa Kalevi (1935-1946)

Pärnäset tulivat Aitolahdelle Sortavalasta. He muuttivat Hurmalle 1940-luvulla heille elementeistä tehtyyn ”ruotsalaistaloon”. Siellä he harjoittivat maanviljelyä ja karjanhoitoa.

7-6-1

Korven sukuhauta

Maanviljelijä Antti Korpi oli tilan 25. isäntä. Hänellä oli maanviljelyn lisäksi moniakunnallisia luottamustehtäviä Aitolahden kunnan aikana sekä vielä kunnan liityttyä Tampereen kaupunkiin vuonna 1966. Sotaveteraanityö oli hänelle tärkeää. Mieluinen harrastus oli myös hirvenmetsästys ja hirvikoirien koulutus. Antti Korpi tallensi myös edeltävien sukupolvien muistoja magnetofoninauhoille ja kaitafilmeille.

Samassa haudassa lepäävät myös hänen vaimonsa Maija Korpi (o.s. Keso) sekä Antti Korven vanhemmat agronomi, karjahoitokoulun johtaja Väinö Korpi ja vaimonsa Elsa (o.s. Carlson).

Pohjois-Hämeen Tietopuolinen Karjanhoitokoulu toimi Sorilassa. Rakennus palveli myöhemmin kunnantalona, nykyään siinä toimii päiväkoti.

Korven tila on yksi Aitolahden vanhoista kanta-tiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540. Tila sijaitsee Aitolahden Sorilassa, Kulkkaan tilan vieressä.

7-7-1

Kalle Nikkilä (1873-1950)

Matilda Nikkilä (1879-1970)

Meeri (1907-1992)

Tuulikki (1905-1997)

Nikkilät asuivat Pättiniemen vieressä. Kalle ja ”Tilda” olivat Klingendahlin huvilalla talkkareina. He asuivat siellä ensin piharakennuksessa. Myöhemmin he rakensivat viereen oman mökin. Monet muistavat ”Nikkilän tytöt” Tuulikin ja Meerin. He kävivät taloissa mm. auttamassa juhla järjestelyissä. Tuulikki ja Meeri tekivät päivätyönsä Klingendahlilla.

7-7-6

Kalle Eemil Kivikkö (1899-1955)

Martta Matilda Kivikkö (1897-1978)

Kalle Kivikkö kävi kaupungissa töissä Sandbergilla kesällä veneellä ja talvella suksilla. Hän asui myös Klasilan kylässä omassa mökissä. Martan ja Kallen pojat olivat Esko (1929-2018) ja Eino (1927-2012). Kiviköt asuivat Hirvenniemessä Mustikkamäentiellä. Esko teki metsätöitä. Einoon moni muistaa juoksemassa pitkin teitä Viitapohjaan ja takaisin. Einoon oli juoksukipinä syttynyt varmaankin Hirvenniemen Hontikon urheilukentällä. Hän kilpaili ulkomaillakin.

Päivätyönsä hän teki Klingendahlilla. Eino palkittiin liikuntakulttuurin ja urheilun ansiomitalilla.

7-7-12

Lampun tytärten hauta

1800-luvun lopulla Lampun talossa oli yksi poika ja viisi tytärtä. Pojan, Oskari Lampun, hauta on muutaman metrin päässä tästä haudasta, jossa lepää kolme hänen sisartaan: Liisa (Selma Elisabet), Anna ja Aino. Neljännen sisaren Hanna Koskisen hauta on toisella puolella kirkkomaata, viides (Iina) on haudattu Suoniemelle.

Vanhan käytännön mukaan poika peri talon, mutta Jaakko-isän (Messukylän hautausmaalla) kunniaksi on sanottava, että tyttäret saivat koulutuksen. Heistä tuli opettajia, kansakoulunopettajia (Iina ja Aino), käsityönopettaja (Hanna) ja talousopettaja (Anna). Reuman runtelema Liisa oli talousihminen hänkin. Anna ja Aino tekivät leipätyönsä muualla, mutta halusivat tulla haudatuiksi Aitolahdelle. Lampu on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

7-8-4

Oskari Lampu (1884-1959)

Alma Lampu (1888-1946)

Oskari Lampu oli erittäin aktiivinen osallistuja Aitolahdella maatalouden, kunnan ja seurakunnan elimissä. Hän oli vuosikymmeniä mukana Aitolahden kunnallishallinnossa, erityisesti taksoituslautakunnassa. Hän oli kirkkoneuvoston jäsen sekä mukana myös Aitolahden suojeluskunnassa. Ennen Aitolahden kunnan perustamista Oskari oli Messukylän kunnanvaltuustossa ja Messukylän kirkkoneuvostossa. Hän osallistui vuonna 1926 Aitolahden suojeluskunnassa ukkomiesten ja poikamiesten väliseen pesäpallo-otteluun. Oskari jäi syytingille Lampun naapuriin Iltalaan.

Alma Lampu toimi hyvin aktiivisesti Aitolahden Martoissa ja Aitolahden Lotta Svärd -yhdistyksessä. Syksyllä 1917, ennen Aitolahden kunnan perustamista, Alma Lampu valittiin Messukylän kunnan köyhäinhoitokaitsijakuntaan.

8-7-19

Ossi Kivelä (1912-1994)

7-8-7

7-8-11

Toivo (Topi) Lahti (1925-1993)

Toivo Lahti syntyi Teiskossa ja muutti Aitolahdelle perheensä kanssa pienenä. Vaimo löytyi Palonkylästä Turveluoman tilalta. Toivo viljeli maata vaimonsa kanssa ja hoiti karjaa. Hän toimi joitakin kausia Aitolahden kunnan luottamustehtävissä.

Uuno Niemi (1898-1967)

Olga Niemi (1907-1967)

Uuno Niemi oli Aitolahden seurakunnan pitkäaikainen suntio. Hänen juurensa olivat Nurmen kylässä Mikkolan ja Juopon taloissa. Hänen isänsä Johannes Niemi perusti Aitoniemeen 1903 Koivuniemen torpan, joka jäi Uunon veljelle Toivolle Uunon tullessa Hirvenniemeen. Paitsi suntiona Uuno tunnettiin taitavana rakennusmiehenä, etenkin korjausrakentajana. Hän sijoittui palkintosijoille monissa suojeluskunnan hiihto- ja hiihtoammuntakisoissa.

Vaimo Olga teki myös kylän taloille ahkerasti keikkatöitä. Tavanomaisimpia olivat teurastuspäivät, suurpyykit ja kevät- ja syysleipomiset sekä suursiivoukset. Olga oli aktiivisena jäsenenä Aitolahden Martta-yhdistyksessä. Uuno ja Olga asuivat Klasilan kylässä mäkituvassansa.

Anna Rinne (1882-1958)

Anna Rinne toimi Sorilan koulun opettajana vuodesta 1903 alkaen.

Hän toimi hyvin aktiivisesti mm. Aitolahden Lotta-Svärd -yhdistyksessä ja Aitolahden Martta-yhdistyksessä.

7-11-1

Kustaa Leppänen (1898-1976)

Hulda Leppänen (1891-1985)

Ermo Leppänen (1926-2022)

Maija-Liisa Leppänen (1925-2020)

Hulda ja Kustaa Leppänen asuivat Aitolahden Hirvenniemessä. Hulda oli kotoisin Kurusta ja Kustaa Aitolahdella. Kustaa Leppänen toimi Aitolahden alueella kyytimiehenä ja talonmiehenä Klingendahlin kesähuvilalla Hirvenniemessä. Hän osallistui myös Aunuksen retkeen ja talvisotaan. Hulda Leppänen teki kesäisin puutarhatöitä Pellaksen huvilalla Nurmissa.

Ermo Leppänen oli Kustaan ja Huldin vanhin poika. Ermo oli tamperelaisten teollisuusjättien palveluksessa, ensin Klingendahlilla ja myöhemmin Verkatehtaalla. Ermo Leppänen avioitui Maija-Liisan (os. Vehkaniemi) kanssa vuonna 1969. Maija-Liisa oli kotoisin Pohjaslahdella ja hän teki pitkän uran kotitalousopettajana Pirkanmaan ammattioppilaitoksessa. Eläkeiässä Maija-Liisa ja Ermo vaalivat Ermon synnyinkotia Aitolahdella.

7-11-2

Edvard Niemi (1878-1958)

Elsa Niemi (os. Mikkola) (1876-1963)

Niilo Niemi (1911-1979)

Hilma Aleksandra Niemi (os. Nattari) (1919-1971)

Eino Niemi (1906-1993)

Edvard ja Elsa Niemi omistivat Pihlajamäen tilan Aitolahden Nurmissa.

Heille syntyi neljä poikaa: Eino, Erkki, Tuure ja Niilo.

Eino Niemi eli naimattomana kuolemaansa saakka, mutta hän oli seudun lämpimin ja hyvätahtoisin henkilö, joka sai huumorillaan ihmiset hyvälle tuulelle. Niilo Niemi oli Aitolahden kunnankirjuri vuodesta 1933 alkaen. Siirtyi Pirkkalan kunnankirjuriksi vuonna 1938. Sodan jälkeen hän työskenteli kansanhuollossa, sen jälkeen Aitolahden Osuuskassan hoitajana oman maatilansa hoidon ohessa. Hän omisti Aitolahden Nurmissa Pihlajamäen tilan vuodesta 1958 alkaen.

7-11-4

Kustaa Kiikkinen (1894-1978)

Maija Kiikkinen (os. Viitasalo) (1904-1981)

Kustaa asui Kiikkisensalmentiellä. Vaimonsa hän löysi tien toiselta puolelta. Maija Viitasalo oli kotoisin Ylihärmästä. Hän tuli töihin Aitolahden pappilaan. Kustaa ja Maija viljelijät maata ja hoitivat karjaa. Heillä on kolme lasta.

7-11-7

Lauri Johannes Junkkari (1902-1964)

Anna Regina Elisabet "Liisa" Junkkari (os. Laitinen) (1900-1976)

Junkkari on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka säännölliset kirjalliset lähteet (maakirjat) alkavat vuodesta 1540.

Lauri Junkkari harjoitti maanviljelyä, karjanhoitoa, metsätaloutta sekä kenttäsahausta ja pärehöyläystä. Hän kiersi suojeluskunnan ampumakisoja yleensä Kustaa Ruokosen kanssa edustaen Aitolahden suojeluskuntaa kiväärisarjoissa. Samalle hautausmaalle on haudattu myös heidän tyttäret Maija-Liisa Riekkola os. Junkkari sekä Eeva Junkkari-Riekkola.

7-11-11

Tuomolan suvun haudat

Onni ja Eeva Liisa Tuomola tulivat Aitolahdelle Kupin tilalle vuonna 1946 evakkoina Karjalasta (Antrea) mukanaan lapsensa Sirkka, Kirsti ja Anna-Liisa. Professori Anna-Liisa ja hänen miehensä professori Eero Varis on haudattu heidän viereen. Eeva Liisa Tuomolan kolme sisarta Ida, Aino ja Ester Kiesi on haudattu omaan hautaan lähellä sisartaan. Sisarukset tulivat myös evakkoina Viipurista.

7-11-13

Eero Einola (1897-1959)

Ilma Einola (1904-1984)

7-11-17

Eero Einola saapui perheineen vuonna 1937 Aitolahdelle ja viljeli ostamaansa Marttilan tilaa Sorilassa. Eero ja Ilma Einola perheineen asettuivat asumaan kodiksi hankittuun Tiikonniemeen vastapäätä Aitolahden kirkkoa. Samaan hautaan haudatut Raimo ja Jarkko ovat heidän poikia.

Eero Einola oli mukana Aitolahden suojeluskunnassa ollen mm. suojeluskuntatalon (Männikkö)rakennustoimikunnassa. Eero Einola oli myös Hurman kansakoulun johtokunnassa.

7-13-4

Nattari

Nattari sijaitsee Aitolahden Nurmissa. Se on yksi Aitolahden vanhoista kantatiloista, jonka maakirjat alkavat vuodesta 1540. Tilan osti vuonna 1888 Juho Kustaa vaimonsa Aleksandran kanssa. Heille syntyi kuusi lasta, joista vain kaksi vanhinta Laura ja Juho (Jussi) elivät aikuisiksi.

Laura Nattari omisti vuosikymmeniä Sundwallin hattukaupan Tampereen keskustassa. Jussin vanhemmat ja kaikki sisarukset on haudattu Nattarin sukuhautaon Messukylässä. Jussi jatkoi isäntänä Nattarin tilalla. Hän solmi avioliiton pälkäneläisen Anna Sikalan kanssa vuonna 1916. Heille syntyi seitsemän lasta, yksi poika ja kuusi tytärtä. Tila oli maanviljelys- ja karjatila, pihapiirissä toimi aluksi myös saha. Työtä tehtiin ahkerasti omilla pelloilla ja talkoisiin mm. Aitolahden vanhan kirkon rakentamiseen osallistuttiin. "Tuo tullessas, vie mennessäs" oli isännän lempilause.

Juhannuksena juhlittiin Jussin päiviä isolla joukolla ystäviä ja naapureita. Myös Laura-sisar vietti aina juhannuksensa tilalla. Aattoiltana paloi aina kokko Mustikkamäessä, sen kävi Jussi sytyttämässä, oli sitten metsäpalovaroitus tai ei! Kesäasukkaat ja kyläläiset olivat aina tervetulleita makkaravalkeille.

Nattaria kohtasi valtava menetys ja suuri suru vuonna 1941, kun ainoa poika Sakari kaatui sodassa. Hän lepää Aitolahden sankarihaudassa. Tilan hoitoa jatkoivat kolme naimatonta sisarta Aili, Liisa ja Maija yhdessä vanhempiansa kanssa. Nuorin heistä Maija solmi avioliiton vuonna 1972 samasta kylästä kotoisin olleen maanviljelijä Kalevi Rikalan kanssa. Yhdessä he hoitivat tilaa vuoteen 1998, jolloin sisaret myivät pellot ja metsät Tampereen kaupungille. Talo ja pihapiiri jäi edelleen heille. Viimeisenä heistä kuoli Kalevi Rikala vuonna 2021. Kalevin kuoleman jälkeen talo siirtyi pois suvulta. Jälkipolvea asuu edelleen Tampereella. Aitolahden hautausmaalle on haudattu myös Jussin ja Annan kaksi vanhinta tytärtä, Elsa Markkola ja Hilma Niemi. Yksi sisarusarjasta, Leena Mäkelä, on haudattu Messukylän sukuhautaon.

Reino Leppänen (1910-1972)

Aino Leppänen (os. Tamminen) (1905-1991)

Aino tuli aluksi Aitolahdelle Ruokoseen karjaksi. Yhteinen koti oli Nurmin Leppänen, joka on Reinon lapsuudenkoti. Reino oli töissä TVH:lla ja Aino hoiti kotona pientä karjaansa ja oli ylpeä maidostaan. Molemmat kävivät lisäksi töissä Nurmin taloissa ja hoitivat heillä sytyingillä olleet Amalia ja Juuse Leppäsen, Reinon vanhemmat. Heillä oli tytär Helena.

7-13-14

Lauri Koiranen (1921-1972)

Aili Koiranen (1921-2005)

Lauri ja Aili ovat molemmat kotoisin Sakkolasta. He muuttivat Palonkylään Pulesjärventielle "ruotsalaistaloon". siirtokarjalaisille luovutetulle palstalle, joka lohkottiin Kulkkaan maista. Tilan nimi on Pirjola. Siellä he viljelivät maata ja hoitivat karjaa. Hautausmaalla on haudattu myös Laurin äiti Katri Koiranen (1890-1955) Sakkolasta, joka asui Palonkylässä sekä Katrin tytär Rauha Maria Kairesmaa (1916-1991), joka asui Turussa.

7-14-2

Matti Pärnänen (1904-1995)

Helli Pärnänen (os. Peuhkurinen) (1916-1997)

Matti Pärnänen ja Helli Helena Pärnänen (os. Peuhkurinen) olivat kotoisin Sortavalan maalaiskunnasta. He saapuivat Aitoniemeen sodan jälkeen ja hankkivat omistukseensa Heikkilän tilan. Saapuessaan Aitoniemeen heillä mukana myös lapset Hannu, Eila ja Rainer, jotka on haudattu samaan/viereiseen hautaan.

6-1-22

Väinö Revonniemi (1903-1969)

Signe Revonniemi (1900-1981)

Väinö oli kotoisin Viljakkalasta, muutti Aitolahdelle ja työskenteli Laalahdessa renkinä. Hän asui aluksi Kalliopirtissa Laalahdessa, osti myöhemmin oman talon Härkälänmäestä. Signe oli hänen vaimonsa. Hän oli kotoisin Viljakkalasta.

6-2-1

Eero Kaunismaa (1905-1980)

Aino Kaunismaa (1912-1996)

Eero Kaunismaa oli linja-auton kuljettaja 1960-luvulla. Hän ajoi linja-autoa Aitoniemeen, jossa asuivat lähellä päätepysäkkiä. Kaunismaan aikaan Aitolahdella ei ollut vielä pysäkkejä. Kun matkustaja jäi pois kyydistä, Kaunismaa kysyi: "Täsäks te jäätte". Hän saikin lempinimen "Täsä". Hän kun oli kotoisin Turusta. Eero Kaunismaa oli myös Hurman koulun oppilaiden suosikki. Aino Kaunismaa toimi Aitolahden Martoissa.

6-2-17

Veikko Ylinen (1924-1976)

Veikko Ylinen toimi Sorilan koulun opettajana.

6-4-1

Ilmari Edvard Honkakumpu (1900-1976)

Ilmari Honkakumpu (vuoteen 1935 asti Hellman) toimi Aitolahden poliisikonstaapelina jo 1920-luvun lopulta alkaen. Hän oli aktiivinen ja mukana monessa. Honkakumpu toimi eri aikoina mm. Aitolahden kunnanvaltuutettuna, kurinpitolautakunnan jäsenenä, kirkkovaltuusmiehenä, palopäällikkönä, ulosottomiehenä, Aitolahden Telefooni Oy:n johtokunnan jäsenenä, Aitolahden Tuotannon myymälän puheenjohtajana. Hän oli mukana myös Aitolahden suojeluskunnan urheilutoimikunnassa. Honkakumpu asui perheineen Sorilassa Männikön yläkerrassa.

6-4-2

Kaarlo "Kalle" Koivunen (1897-1989)

Martta Koivunen (1896-1975)

Kalle ja Martta Koivunen asuivat Hirvenniemessä. Kalle teki rakennustöitä mm. Ruokosella 1930-1940 - luvuilla. Martta hoiti kahta lehmää. Heillä oli yksi poika, Olavi. Olavilla oli kasvihuone, jossa hän kasvatti ainakin kurkkua ja tomaattia. Olavi on haudattu muualle. Kalle oli Aitolahden kirkkovaltuustossa, Hurman koulun johtokunnassa ja Aitolahden kunnan taksoituslautakunnassa.

6-4-6

Eero Kivelä (1908-1992)

Aili Maria (Maija) Kivelä (os. Purra) (1911-1976)

Eero Kivelä oli Mannerheim-ristin ritari ja Finlaysonin sosiaalijohtaja. Hänen äitinsä oli Aitolahden Ruokosen talon tytär, isä Junkkarin talon poika.

Muistomerkin on suunnitellut tamperelainen taiteilija Kauko Salmi. Railo sen keskellä kuvaa puolisoiden luonteiden erilaisuutta. Eero oli äitinsä Lyydian tapaan määrätietoinen järkäle. Maija oli taiteellinen, säkenöivä, herkkä ja huumoritäyteinen.

6-5-1

Kuva: Uolevi Salonen

Kauko Järvenpää (1936-1976)

Helena Järvenpää (os. Leppänen) (1938-2018)

Asuivat kaksi ensimmäistä yhteistä vuottaan Nurmin Leppäsessä, jonka jälkeen rakensivat Leppäsen viereen oman talon. Kauko työskenteli nuorempana Rauta-Soinilla ja perusti oman liikkeen vuonna 1969. Helena työskenteli myyjänä Havulinna Sähköliikkeessä ja Otrassa, mutta jäi kotiäidiksi lasten synnyttyä. Heillä on kaksi tytärtä.

6-5-18

Kaarlo Junkkari (1906-1995)

Alli Junkkari (os. Vehmas) (1906-1984)

Matti Junkkari (1940-2015)

Kaarlo Junkkari (11.11.1906 - 17.8.1995) syntyi Junkkarin talon nuorimpana poikana. Nuorena hän oli innokas hiihtäjä ja menestyi hiihtokilpailuissa piirimestaruustasolla. Hän avioitui Alli Junkkarin (o.s. Vehmas) (18.8.1906 - 5.10.1984) kanssa. He asuivat Tampereella Armonkalliolla, missä syntyivät heidän tyttärensä Ulla-Maija ja poikansa Matti. Kaarlo Junkkari haavoittui talvisodassa, mutta osallistui myös jatkosotaan. Talvisodassa kuularuiskun luodista keskeltä katkennut kyynärloo korjattiin vasta 1960-luvulla.

1950-luvulla Kaarlo ja Alli rakensivat rintamiestalon talousrakennuksineen Hirvenniemeen, jonne he muuttivat pysyvästä 1960-luvulla. Kaarlo työskenteli autonkuljettajana Valiolla sekä maa- ja metsätaloudessa. Alli syntyi Michiganissa, missä hänen isänsä toimi työnjohtajana kultakaivoksessa. Alli työskenteli nuoruudessaan sokerileipurina ja myöhemmin Nokian Gummitehtaalla. Aitolahdella hän osallistui aktiivisesti Martta-toimintaan sekä seurakunnan tapahtumiin. Seurakunnan myyjäisiin hän lahjoitti usein leipomuksiaan ja riensi ostamaan ne pois ennen kuin muut ehtivät.

Matti Junkkari (21.1.1940 - 13.9.2015) rakensi talon isänsä naapuriin ja asui koko elämänsä Hirvenniemessä. Hän työskenteli Finlaysonilla sähköasentajana Väinö Linna työkaverinaan. 1970-luvulla hän siirtyi maatalous- ja sahayrittäjäksi. Hän oli naimisissa Helena Junkkarin (os. Kiikkinen) kanssa ja avioliitosta on kaksi lasta. Ulla-Maija Junkkari toimi kansakoulunopettajana ja oli naimisissa Tauno Virtasen kanssa ja avioliitosta on kaksi lasta. Ulla-Maija Junkkari on haudattu Messukylään Junkkarin sukuhautaan, minne on haudattu myös Kaarlo Junkkarin vanhemmat ja isovanhemmat.

5-1-12

Linda Maria Koiranen (1906-1984)

Linda Maria Koiranen syntyi Sakkolassa, luovutetussa Karjalassa. Asui sotalleskenä neljän lapsen kanssa Pulesjärventien varrella, Kintulammentien risteyksessä ruotsalaistalossa. "Lahjataloja" rakennettiin Aitolahdelle talvisodan jälkeen Karjalan evakoille.

5-1-12

Lea Pohjala (os. Koiranen) (1935-2016) Paavo Pohjala (1937-2012)

Tytär Lea Liisa Pohjala, os. Koiranen ja vävy Paavo Juhani Pellervo Pohjala asuivat Nurmissa Jokimoisio-nimisellä tilalla, jonka Paavon vanhemmat Väinö ja Vilhelmiina Pohjala ostivat 1939. Väinö on haudattu Aitolahden sankarihautaan, Vilhelmiina yhdessä toisen pojan Pekan kanssa omaan hautaan (alue 7, rivi 15).

5-1-15

Kaarlo Vehviläinen (1925-1994)

Elvi Vehviläinen (os. Kurttio) (1927-1983)

Kaarlon ja Elvin talo oli Nurmissa Sorilanjoen rannassa. Elvi oli Aitolahden kunnalla kätilönä ja äitiysneuvolan terveydenhoitajana. Kaarlo oli veturinasentaja. Samaan hautaan on haudattu myös heidän tyttärensä Saara Jalonen (1964-2005).

5-1-17

Elvi Virtanen (os. Takaviita) (1927-1989)

Elvi oli lähtöisin Mouhijärveltä. Toimi Aitolahdella 1960-1970 -luvuilla postinkantajana noin 10 vuotta, mopolla ajaen pitkät lenkit Aitoniemi, Hirvenniemi, Nurmi, Sorila ja Palon suunnat. Leskenä kasvatti neljä lastaan asuen Sorilassa eri kohteissa.

5-2-5

Lauri Johannes Tolvanen (1910-1990)

Kyllikki Tolvanen (os. Repo) (1913-1999)

Lauri on syntynyt Sortavalassa ja Kyllikki Metsäpirtissä. Lauri työskenteli laivurina Sortavalassa. Aitolahdella he hoitivat 1950-luvulla puhelinkeskusta hautausmaan vieressä, kunnes rakensivat oman talon Sorilaan. Aitolahden hautausmaalla erillisissä haudoissa lepäävät Kyllikin äiti Edla Repo ja veli Lauri Repo. Lauri oli laivurina Laatokalla.

5-2-6

Martta Laitinen (1906-1990)

Martta Laitinen asui Junkkarilla auttaen taloustöissä ja karjanhoidossa. Hän oli Liisa Junkkarin sisko.

5-2-9

Aarne Raami (1917-1993)

Helvi Raami (1921-2009)

Mikko Raami (1981-2020)

Tiina Raami (1957-2019)

Aarne ja Helvi Raami syntyivät ja kasvoivat kumpikin samassa paikassa, Kaukolassa Koverilan kylässä. He avioituivat vuonna 1938. Avioliittoluvan joutuivat he kysymään samalta isältä, koska he olivat kummatkin alaikäisiä ja Helvi oli orpo. Kunta oli määrännyt hänelle holhoojan, joka oli Aarnen isä Taavi Raami.

Evakkovaiheiden jälkeen asettuivat asumaan Laalahden kylään, Taavin ostamalle tilalle koko perhe. Täällä syntyi perheen kuopus, Erkki Raami. Isä Taavi oli mukana kunnallispolitiikassa 1951 vuoteen asti. Sen jälkeen Aarne jatkoi isänsä jalanjäljissä. Maatilan pyörittämisen ohessa hän oli mukana mm. kunnallispolitiikassa ja lautakunnissa aktiivisesti. Aarne oli mukana mm. kunnanhallituksessa, maataloustuottajissa, osuuspankin johtokunnassa, seurakuntaneuvostossa. Hän oli mukana neuvottelemassa, että saatiin ensimmäinen linja-autovuoroa Palonkylään ja Pulesjärventien asukkaille. Hänen aikanaan käytiin jo neuvotteluja Kiikkisensalmen sillan rakentamisesta ja lähiön perustamista Aitolahden puolelle, mutta Hervanta vei voiton. Aarne oli myös mukana tekemässä viimeisiä päätöksiä, kun päätettiin liittyä Tampereen kaupunkiin vuonna 1966.

Aarne ja Helvi olivat molemmat mukana myös kirkkokuorossa. Helvin taitavista käsistä on syntynyt paljon käsitöitä suvulle kuten mattoja, raanuja, päiväpeittoja ja pöytäliinoja.

5-3-1

Jaakko Metsäpuro (1912-1998)

Aino Metsäpuro (os. Siltanen) (1909-2003)

Nuorena insinöörinä ja aviomiehenä Jaakko Olavi Metsäpuro (synt. 1912) hankki vaimonsa Aino Esterin (os. Siltanen) kanssa kesämökkkitontin Aitolahden Hirvenniemestä, jonne he rakensivat ensin saunan ja vuosien varrella muita rakennuksia. Kesät he viettivät elämänsä loppuun asti rakastamallaan kesähuvilalla ja Aitolahden hautausmaasta tuli heidän viimeinen leposijansa.

Jaakko toimi koko elämänsä ajan rakennusalalla. Vuonna 1958 hän perusti rakennustoimisto Metsäpuron, jossa myös Aino työskenteli. Ruotsalainen kuvanveistäjä, Jaakon ystävä Lars Andersson, teki hänestä ”pystin”, jossa hän näki Jaakon intiaanipäällikkönä. Päättä ei kyllä tehty hautapatsaaksi, mutta tytär päätti laittaa sen haudalle.

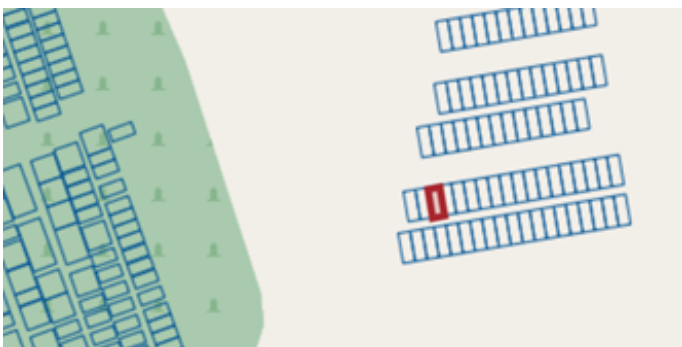
5-7-6

Vilho Benjamin Tiikko (1917-2009)

Maria Helena (os. Järvinen) (1929-2021)

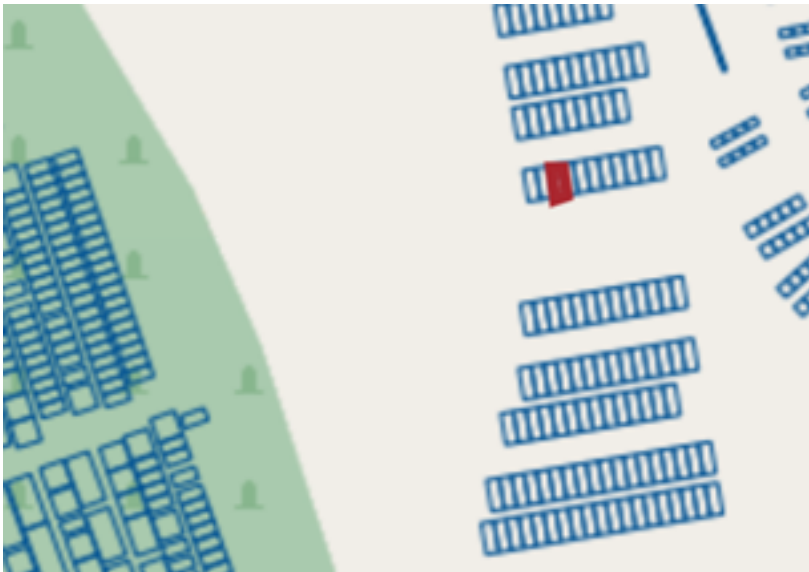
Ville ja Maija työskentelivät ja asuivat Ruokosella, Maija karjakkona ja Ville maataloustöissä. Ruokoselta he muuttivat omaan punaiseen mökkiin, joka on edelleen hautausmaan laidassa. Myöhemmin Maija työskenteli Leivon leipomossa ja Ville oli kirkolla suntiona.

1-2-3

Liisa Revonniemi (os. Utukka) (1933-2019)

Liisa oli Palonkylän Utukan tilan tytär

3-1-3

Karjalaan jääneiden vainajien muistokivi

Aitolahden karjalaiset pystyttivät jälkipolville muistoksi vuonna 1960.

Tiikonojan mylly

Hautausmaan läpi virtaavassa Tiikonojassa (nykyinen Pihkalanoja) on vuosisatoja vanha myllypaikka. Myllyn kirjalliset lähteet alkavat 1700-luvun puolivälistä. Luultavasti myllypaikka on kuitenkin huomattavasti vanhempi, koska jo vuoden 1586 Tervakorvenmaan rajatuomiokirjeessä mainitaan kyseisen paikan niminä Myllyojansuu ja Myllymäki. Vuosien 1764 ja 1765 isojakokartoissa näkyy kaksi myllyä: toinen tien pohjoispuolella kosken töyräällä ja toinen tien eteläpuolella lähempänä Näsijärven rantaa.

Vuoden 1815 verokatselmuskirjassa (joka on alkuperäisenä kappaleena Ruokosen sukuarkistossa) todetaan yllisen myllyn olevan $\frac{3}{4}$ Laalahden ja $\frac{1}{4}$ Ruokosen omistuksessa. Rakennuksen mainittiin olevan mitoiltaan seuraavat: pituus $11 \frac{3}{4}$ kyynärää, leveys $8 \frac{3}{4}$ kyynärää, korkeus 7 kyynärää (alusgate ja katto mainittiin olevan huonossa kunnossa). Vesipyörän koko oli $1 \frac{1}{2}$ kyynärää. Mylly pyöritti yhtä paria 8 tuuman myllykiviä. Tuotantoaika oli kevättulvien aikana 12 vuorokautta ja syksyllä 4 vuorokautta, yhteensä 16 vuorokautta vuodessa. Tuotantokapasiteetti oli 3 tynnyriä viljaa päivässä, mikä merkitsi vuositasolla noin 48 tynnyriä. Kruunulle meneväksi veron määräksi todettiin 12 kapallista viljaa. Koska mylly sijaitsi Laalahden rusthollin omilla mailla, se vapautettiin kokonaan verotuksesta vuoden 1686 kuninkaallisen kirjeen ja määräysten perusteella. Kuitenkin, koska rusthollilla oli myllystä vain $\frac{3}{4}$ osuus, todettiin että vain 9 kapallista oli vapautettu verosta. Loput 3 kapallista määrättiin talonpoika Erik Josephsson Ruokosen maksettavaksi vuosittain Kruunulle.

Alisen myllyn omistivat muut Hirvenniemen viisi taloa. Laalahdelle Hirvenniemi maksoi myllypaikan vuokran päivätöinä. Jokainen talo oli velvollinen parhaana työ- eli heinäaikaan tekemään yhden päivän. Jo seuraavana vuonna 1816 myllyjen omistussuhteita muutettiin siten, että Laalahden osuudeksi molemmista myllyistä tuli puolet ja toinen puoli oli Hirvenniemen kuuden talon yhteisessä omistuksessa.

1800-luvulla myllyä hoiti Laalahden talon Myllylä-torppa, joka sijaitsi nykyisen kirkon kohdalla. 1800-luvun lopulta paikka oli vuokrattu ”Mylly-Jussille”, Juho Kantell ja vaimonsa Hanna. Juho hoiti myllyn lisäksi pärehöylää Tiikonojan varrella.

Mylly lopetettiin vuonna 1916, jolloin huonoksi päässyt koneisto ja rakennus myytiin huutokaupalla.

Tänä päivänä muistona on myllynkivi kalliolla kosken äärellä.

**TAMPEREEN
SEURAKUNTAYHTYMÄ**
SUOMEN EV.LUT. KIRKKO